

Scenariusz lekcji,
przeprowadzonej w klasie II/III szkoły ponadgimnazjalnej,
z historii

1. Wątek i TEMAT: 9 OJCZYSTY PANTEON I OJCZyste SPORTY, 11. PIŁSUDSKI CZY DMOWSKI – DWIE WIZJE NIEPODLEGŁOŚCI. Cz. 2.
2. Autor: Igor Bartosik
3. Klasa: 2 lub 3 ponadgimnazjalna (liczba uczniów 24-30)
4. Program KPW

Lekcja poświęcona jest działalności Józefa Piłsudskiego oraz Romana Dmowskiego. Przedstawione zostaną koncepcje dot. niepodległości Polski, a także zmiany podejścia do sprawy polskiej w wyniku różnych wydarzeń mających miejsce w Europie i świecie na początku XX w.

5. Czas trwania 90 (minuty)
6. Czas realizacji: 2 (ilość jednostek lekcyjnych)
7. Metody przeprowadzenia lekcji: mini-wykład, pogadanka, dyskusja
8. Formy pracy: praca indywidualna i grupowa
9. Cele:
 - Poznają działalność polityczną Romana Dmowskiego oraz Józefa Piłsudskiego.
 - Poznają udział Polaków w walkach w sojuszu z państwami centralnymi i ententą.
 - Zapoznają się z działalnością Ignacego Paderewskiego podczas I wojny światowej oraz inicjatywy polskich polityków związanych z państwami ententy.
 - Uczniowie poznają znaczenie I wojny światowej dla losów Polski.
10. Spodziewane efekty (umiejętności, jakie powinien zdobyć uczeń)
 - Omawia działalność Józefa Piłsudskiego oraz Romana Dmowskiego.
 - Przedstawia udział Polaków w walkach w sojuszu z państwami centralnymi i ententą.
 - Charakteryzuje działalność Ignacego Paderewskiego podczas I wojny światowej, przedstawia inicjatywy polskich polityków związanych z państwami ententy.
 - Ocenia znaczenie I wojny światowej dla dziejów Polski.
11. Metody sprawdzania osiągniętych celów
 - Test wiedzy.
 - Ocena zaangażowania w dyskusję podczas zajęć.
12. Sposoby motywowania uczniów

- Podczas lekcji zostaną zastosowane różne środki przekazu oraz aktywizacji, tak aby z zajęć skorzystali uczniowie mniej i bardziej zdolni, a także uczniowie mniej lub bardziej zainteresowani tematem.
- Na motywację wpłynie także sposób prowadzenia zajęć – zadania i dyskusja grupowa. Podkreślona zostanie rola budowania własnego zdania w oparciu o fakty i znajomość wydarzeń historycznych.
- Ponadto na motywację wpłynie ocena testu wiedzy.

13. Przygotowanie do lekcji (jakie warunki powinny być spełnione aby prawidłowo przeprowadzić lekcje):

1. Przygotowanie po stronie nauczyciela.

1.1. Nauczyciel zapoznaje się ze scenariuszem i materiałami dodatkowymi.

1.2. Nauczyciel odświeża bądź uzupełnia wiedzę historyczną dot. odzyskania przez Polskę niepodległości.

2. Przygotowanie po stronie ucznia.

2.1. Uczeń zaznajamia się, korzystając z dostępnych źródeł, z działalnością Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego.

14. Środki dydaktyczne:

- Sprzęt multimedialny z głośnikami

15. Materiały dydaktyczne:

- Prezentacja multimedialna

16. Słowniczek pojęć:

Kolonializm – zjawisko ekspansji ekonomicznej i politycznej polegające na podporządkowaniu terenów państw słabszych i wykorzystywaniu ich potencjału gospodarczego i surowcowego przez mocarstwa.

Endecja – Narodowa Demokracja, ruch polityczny powstały w Polsce pod koniec XIX w., kierowany przez Romana Dmowskiego.

Ententa – sojusz państw (m.in. Francja, Anglia, USA) walczących z Niemcami i Austro-Węgrami w czasie I wojny światowej.

Traktat wersalski – porozumienie pokojowe kończące I wojnę światową, zawarte w 1919 r.

Legiony Polskie – oddziały wojskowe powstałe w 1914 r. mające za zadanie walkę z Rosją u boku Austro-Węgier.

17. Przebieg lekcji:

Zadanie domowe z lekcji W9T11 cz. 1: uczniowie na podstawie dostępnych materiałów zdobywają i systematyzują swoją wiedzę nt działalności politycznej Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego.

Lekcja 2.

LP.	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA	CZYNNOŚCI UCZNIÓW	CZAS	UMIEJĘTNOŚCI KSZTAŁCONE W CZASIE LEKCJI
1.	Czynności organizacyjno-porządkowe.		3	
2.	Nauczyciel sprawdza przygotowanie uczniów do lekcji pytając o działalność Piłsudskiego i Dmowskiego oraz ewolucję ich koncepcji niepodległościowych w trakcie I wojny św. Może przy tym korzystać z prezentacji (slajdy 3-7 oraz 10).	Uczniowie przedstawiają działalność Piłsudskiego i Dmowskiego w okresie poprzedzającym wybuch I wojny św. i w jej pierwszej fazie oraz w latach 1916-1918.	8	Uczniowie prezentują wiadomości zdobyte w wyniku samodzielnej pracy w domu.
3.	Nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy. Każda z grup otrzymuje zestaw 10 wydarzeń z I wojny światowej wraz z poleceniem uporządkowania ich od wydarzenia, które miało najistotniejsze znaczenie dla odzyskania przez Polskę niepodległości, po wydarzenie najmniej istotne dla sprawy polskiej.	Każda z grup ustala własny ranking ważności wydarzeń wraz z argumentacją.	9	Uczniowie kształtują umiejętności pracy w grupie oraz budowania argumentacji.
4	Nauczyciel zbiera listy rankingowe poszczególnych grup tworząc wypadkową. Poprzez konfrontację opinii z poszczególnych grup nauczyciel inicjuje dyskusję nt ważności poszczególnych wydarzeń dla sprawy polskiej.	Na forum klasy poszczególne grupy argumentują dokonane przez siebie wybory.	15	Uczniowie kształtują umiejętność dyskusowania na forum klasy.
5.	Nauczyciel podsumowuje dyskusję i lekcję.		7	

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

	Wykorzystuje przy tym prezentację (rekomenduje się dodatkowe wykorzystanie slajdów 11 i 12 dotyczących wielonarodowego charakteru II Rzeczypospolitej).			
6.	Nauczyciel rozpoczyna tekst sprawdzający wiedzę.	Uczniowie rozwiązują test.	3	Uczniowie sprawdzają wiedzę przyswojoną podczas lekcji.

Test wiedzy – myśl socjalistyczna i pokrewna. Cz. 2.

NAZWA AKTYWNOŚCI	Wybór z jedną poprawną odpowiedzią
RODZAJ AKTYWNOŚCI	sprawdzająca
TREŚĆ POLECENIA/PYTANIA	1. Która z mniejszości narodowych była najliczniejsza w II Rzeczypospolitej?
LICZBA WYŚWIETLEŃ	1
SPOSÓB OCENY	Punkty – 1 punkt
UWAGI	

TREŚĆ ODPOWIEDZI	KOMENTARZ DLA OPOWIEDZI POPRAWNEJ I NIEPOPRAWNEJ	ELEMENT GRAFICZNY	PUNKTACJA	PODPOWIEDZI
a) Mniejszość niemiecka	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
b) Mniejszość ukraińska	Brawo! Poprawna odpowiedź.	brak	1	
c) Mniejszość białoruska	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	

NAZWA AKTYWNOŚCI	Wybór z jedną poprawną odpowiedzią
RODZAJ AKTYWNOŚCI	sprawdzająca
TREŚĆ POLECENIA/PYTANIA	2. Jaki przydomek miał Józef Piłsudski?
LICZBA WYŚWIETLEŃ	1

SPOSÓB OCENY	Punkty – 1 punkt
UWAGI	

TREŚĆ ODPOWIEDZI	KOMENTARZ DLA OPOWIEDZI POPRAWNEJ I NIEPOPRAWNEJ	ELEMENT GRAFICZNY	PUNKTACJA	PODPOWIEDZI
a) Dziadek	Brawo! Poprawna odpowiedź.	brak	1	
b) Żelazny Kanclerz	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
c) Gus	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	

NAZWA AKTYWNOŚCI	Wybór z jedną poprawną odpowiedzią
RODZAJ AKTYWNOŚCI	sprawdzająca
TREŚĆ POLECENIA/PYTANIA	3. Polskie oddziały wojskowe powstałe z inicjatywy Romana Dmowskiego we Francji nazywano:
LICZBA WYŚWIETLEŃ	1
SPOSÓB OCENY	Punkty – 1 punkt
UWAGI	

TREŚĆ ODPOWIEDZI	KOMENTARZ DLA OPOWIEDZI POPRAWNEJ I NIEPOPRAWNEJ	ELEMENT GRAFICZNY	PUNKTACJA	PODPOWIEDZI
a) Narodowym Wojskiem Polskim	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
b) Narodowymi	Niestety nie jest	brak	0	

Siłami Zbrojnymi	to poprawna odpowiedź.			
c) Armią Błękitną	Brawo! Poprawna odpowiedź.	brak	1	

NAZWA AKTYWNOŚCI	Wybór z jedną poprawną odpowiedzią
RODZAJ AKTYWNOŚCI	sprawdzająca
TREŚĆ POLECENIA/PYTANIA	4. "Myśli nowoczesnego Polaka" – manifest polityczny Romana Dmowskiego powstał w:
LICZBA WYŚWIETLEŃ	1
SPOSÓB OCENY	Punkty – 1 punkt
UWAGI	

TREŚĆ ODPOWIEDZI	KOMENTARZ DLA OPOWIEDZI POPRAWNEJ I NIEPOPRAWNEJ	ELEMENT GRAFICZNY	PUNKTACJA	PODPOWIEDZI
a) 1914	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
b) 1918	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
c) 1903	Brawo! Poprawna odpowiedź.	brak	1	

NAZWA AKTYWNOŚCI	Wybór z jedną poprawną odpowiedzią
RODZAJ AKTYWNOŚCI	sprawdzająca
TREŚĆ POLECENIA/PYTANIA	5. Józef Piłsudski był współtwórcą jednej z partii politycznych. Była to:
LICZBA WYŚWIETLEŃ	1

SPOSÓB OCENY	Punkty – 1 punkt
UWAGI	

TREŚĆ ODPOWIEDZI	KOMENTARZ DLA OPOWIEDZI POPRAWNEJ I NIEPOPRAWNEJ	ELEMENT GRAFICZNY	PUNKTACJA	PODPowiedzi
a) Polska Partia Narodowa	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
b) Socjademokracja Królestwa Polskiego i Litwy	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
c) Polska Partia Socjalistyczna	Brawo! Poprawna odpowiedź.	brak	1	

NAZWA AKTYWNOŚCI	Wybór z jedną poprawną odpowiedzią
RODZAJ AKTYWNOŚCI	sprawdzająca
TREŚĆ POLECENIA/PYTANIA	6. W trakcie I wojny światowej duże znaczenie miały Legiony Polskie. Piłsudski był ich współtwórcą. Dowodził:
LICZBA WYŚWIETLEŃ	1
SPOSÓB OCENY	Punkty – 1 punkt
UWAGI	

TREŚĆ ODPOWIEDZI	KOMENTARZ DLA OPOWIEDZI POPRAWNEJ I NIEPOPRAWNEJ	ELEMENT GRAFICZNY	PUNKTACJA	PODPowiedzi
a) Pierwszą Brygadą	Brawo! Poprawna odpowiedź.	brak	1	

b) Trzecią Brygadą	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	
c) Piątym szwadronem	Niestety nie jest to poprawna odpowiedź.	brak	0	

Załącznik I

Karta pracy ucznia:

Zadanie I	
Ranking wydarzeń	<p>Poniżej wymienione zostały wydarzenia początku XX w.</p> <p>Które z nich, Twoim zdaniem, było najistotniejszym z punktu widzenia odzyskania przez Polskę niepodległości, a które najmniej istotnym.</p> <p>Uporządkuj wydarzenia wg ważności.</p> <p>Podaj argumenty przemawiające za takim właśnie rankingiem.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Działalność organizacji paramilitarnych w okresie poprzedzającym wybuch I wojny światowej.2. Akt dwóch cesarzy.3. Powstanie Legionów Polskich.4. Wojna polsko-bolszewicka (wyprawa kijowska Piłsudskiego).5. Rewolucja październikowa w Rosji.6. Działalność Komitetu Narodowego Polski na Zachodzie (Roman Dmowski, Ignacy Paderewski).7. Powstania śląskie i wielkopolskie.8. Traktat wersalski.9. Poprzenie prezydenta Wilsona dla aspiracji niepodległościowych Polski.10. Działalność niepodległościowa Józefa Piłsudskiego.

Bibliografia:

- Ludwik Bazylow - Historia Powszechna 1789-1918, Warszawa 1986.
- Józef Buszko - Historia Polski 1864-1948, Warszawa 1989.
- Andrzej Chwalba - Historia powszechna. XIX wiek, PWN 2009.
- Andrzej Feliks Grabski, Paweł Samuś - Między Wschodem a Zachodem: Studia z dziejów polskiego ruchu i myśli socjalistycznej, Łódź 1995.
- Janusz Kaliński - Historia Gospodarcza XIX i XX Wieku, PWE 2008.
- Eugeniusz Tarle - Dzieje Europy 1871-1919, Warszawa 1960.

